



Posudek bakalářské diplomové práce

Autor: Kristýna Sivoková

Titul: Comparison of translations of English definite noun phrases in Czech and Chinese /
Porovnání překladů anglických jmenných frází s členem určitým v českém a čínském
jazyce

Vedoucí práce: Joanna Ut-seong Sio, Ph.D

Oponent: Mgr. Václav Štefek

Hodnotící kritéria:	Známka:
Volba tématu, stanovení cílů práce a jejich dosažení	C
Diplomantka se ve své práci věnuje komparaci vyjádření určenosti (určitosti) jmenných výrazů v angličtině, češtině a čínštině. Toto téma pokládám za velmi zajímavé a jeho volbu nelze než ocenit. Bohužel již ne tolik šťastnou se ukázala formulace hypotézy, že hlavní funkční ekvivalent určitého členu v EN představuje v CZ a CHN ukazovací zájmeno. Problém přitom nevidím v samotném nepotvrzení hypotézy, nýbrž ve faktu, že diplomantka při jejím stanovování ignorovala důležitá fakta, z nichž některých se sama dotýká v teoretické části práce (blíže viz Struktura a metodologie, Korpus, Analýza). Drobný nedostatek shledávám v názvu práce v EN, jehož CZ varianta je věcně přesnější. Kladně naopak hodnotím reflexi nedostatků korpusu a s tím související nástin možného dalšího výzkumu založeného na analýze mluveného projevu.	
Struktura a metodologie	D
Základní text představuje necelých 25 ns, jeho relativně menší rozsah je však částečně kompenzován rozsáhlou přílohou v podobě korpusu. V rovině makrostruktury práce se nevyskytují závažnější problémy. Teoretická část práce se věnuje výkladu problematiky určenosti ve všech třech jazycích. Z něj vyplývá, že zatímco určitý člen v EN se z funkčního hlediska vyznačuje značně širokým spektrem užití, zahrnujícím mj. situačně-kontextové a sémantické faktory (Lyons), ukazovací zájmena v CZ a CH (zde přesněji: deiktická slova) se v principu omezují na funkci deixis a koreference v rámci textu. Předpoklad, že určitému členu v EN bude v překladu do obou zbývajících jazyků dominantně odpovídat právě ukazovací zájmeno, je tedy poněkud zarážející. Analýza, u níž postrádám věcnou metodologii vyhodnocování zkoumaného materiálu, navíc nebere téměř vůbec v potaz jiné prostředky vyjádření určenosti substantivních výrazů, ačkoli se o nich teoretická část na několika místech okrajově zmiňuje (např. s. 19). Právě kvantitativní analýza užití různých prostředků (lexikálních, syntaktických, kontextových) jako funkčního ekvivalentu určitého členu v EN by mohla být nadmíru zajímavá a přínosná. Diplomantka však poněkud nelogickým ignorováním jiných jazykových jevů, než jsou ukazovací zájmena/deiktická slova, na tuto výzvu rezignuje.	
Formální úprava	B
Formální parametry textu splňují požadavky na bakalářskou diplomovou práci. Diplomantka velmi efektivním způsobem využívá vhodně zvolených zkratk. Poněkud matoucí je seznam grafů a tabulek, nadepsaný hlavičkou „Appendix“, ačkoli obsahuje položky obsažené v základním textu i v příloze. Zpracování samotných grafů a tabulek včetně přiloženého korpusu je kvalitní a přehledné. Ačkoli se v základním textu vyskytují výrazy v čínštině jen sporadicky, forma jejich zápisu je při absenci ediční poznámky poněkud diskutabilní (s. 9: titul knihy v čínských znacích bez pinyinu, zatímco překladatel pouze v PY).	
Korpus	C
Korpus je sestaven ze 100 vět populárního románu pro mládež v EN obsahujících určitý člen. Volba tohoto materiálu je zcela v pořádku, co se týká zdrojového kódu, jistý problém však představuje forma psaného jazyka, což sama diplomantka reflektuje. Kromě užšího spektra výskytu ukazovacích zájmen, které diplomantka odpovídajícím způsobem komentuje, dochází ovšem v literárním textu i k širokému uplatnění nejrůznějších překladatelských transformací, které	



vede mj. k časté absenci ekvivalentního překladu EN výrazu s členem určitým. Tento fakt by měl být zohledněn buď formou vyřazení některých jednotek z korpusu, nebo příslušného komentáře, rozhodně by však takové záznamy neměly vstupovat do výsledných statistik, jelikož jejich bezekvivalentní charakter je z velké většiny dán jinými než čistě gramatickými důvody. Čistě mechanická konstrukce korpusu tedy poněkud zkresluje výsledky analýzy.	
Analýza	E
Nejvýraznějším nedostatkem práce je nastavení parametrů pro vyhodnocování korpusových jednotek, které vedou k závěrům s relativně nízkou výpovědní hodnotou, některé z nich pak lze označit přímo za zavádějící. Zásadní problém vidím v hodnocení evidentně určených/určitých jmenných výrazů jako „holých“ (bare NPs). Do této skupiny tak v případě CZ spolu s formálně blíže neurčenými výrazy spadají mj. i substantiva určená adjektivem, řadovou číslovkou (shodný přívlastek) či jiným jmenným výrazem (neshodný přívlastek). Diplomantka při analýze překladu do CZ kromě 4 případů užití ukazovacího zájmena vyhodnocuje jako určené/určité pouze tzv. „bare definite NPs“, tzn. formálně neurčené jmenné výrazy v iniciální (tématické) větné pozici (ani ty však nezahrnuje do výsledných statistik jako určené!). V případě CHN pak zcela nekonzistentně ignoruje i tyto poziční charakteristiky. V CHN byly pak jako „bare NP“ kromě determinativních spojení s ukazatelem 的 vyhodnoceny např. i zcela evidentní případy deixe jako 另一条路 (korp. č. 40) nebo 第一件事情 (83). Při interpretaci výsledků analýzy dochází diplomantka ke správnému závěru, že ukazovací zájmeno není dominantním funkčním ekvivalentem anglického členu určitého při překladu do CZ a CHN, zcela zavádějícím způsobem však v tomto ohledu komentuje vztah CZ a CHN, když zde konstatuje převládající korespondenci. Zjištěná 65% shoda mezi oběma jazyky se totiž týká převážně amorfní skupiny jednotek vyhodnocených jako „bare NP“, přičemž k překrytí v překladu určitého členu ukazovacím zájmenem (tj. v jediném skutečně sledovaném parametru) nedochází mezi CZ a CHN ani v jednom případě (!). Shodu mezi oběma jazyky lze tedy v intencích práce označit spíše za nulovou.	
Jazyk, stylistika, terminologie	A
Jazyková úroveň práce je velmi vysoká a do jisté míry vyvažuje její četné materiální nedostatky. S ohledem na její tematické zaměření je třeba ocenit zejména volbu anglického jazyka, který diplomantka užívá s evidentní jistotou ve vyjadřování (poněkud paradoxně některé pasáže resumé v češtině působí těžkopádnějším dojmem, zejména vzhledem k nadužívání pasiva). V práci se nevyskytují vážnější jazykové nedostatky či prohřešky vůči požadavkům odborného stylu.	
Odborná literatura, bibliografický aparát	B
Diplomantka pracuje s dostatečným množstvím relevantních pramenů a užívá přehledný citační aparát. Postrádám však pevnější ukotvení teoretické části v otázce gramatických popisů zkoumaných jevů, zejména co se týká čínštiny (popis EN je zcela v pořádku, u CZ je poněkud nekompletní, ovšem v zásadě dostačující), kde je užit pouze jeden zdroj a jsou zde zcela opomenuty „velké“ gramatické koncepce (Zhu Dexi, Y. R. Chao, O. Švarný apod.). Pokud by diplomantka pracovala např. s konceptem deiktických slov O. Švarného, umožnilo by jí to nahlédnout zkoumanou problematiku z komplexnější perspektivy a vyhnout se poněkud problematickému vymezení „základních čínských ukazovacích zájmen (demonstratives)“ okruhem výrazů 这 <i>zhe</i>, 这些 <i>zhexie</i>, 那 <i>na</i>, 那些 <i>naxie</i>.	
Navrhované celkové hodnocení	C

Témata pro obhajobu a doplňující otázky:

- 1) Jak vnímáte fungování bází 这 *zhè* a 那 *nà* ve spojení s měrovými slovy? Mělo by na vaši práci vliv zohlednění koncepce deiktických slov O. Švarného?
- 2) Co vás vedlo k zaměření se výhradně na „ukazovací zájmena“ jakožto funkční ekvivalent anglického členu určitého v češtině a čínštině?

Václav Štefek